

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 894/2022
13.07.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић, Татјане Миљуш, Јасмине Стаменковић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници по тужби тужиоца Пролеће ДОО Врање, чији је пуномоћник Кокан Ђорђевић, адвокат у ..., против тужене Комерцијалне банке АД Београд, чији је пуномоћник др Немања Алексић, адвокат у ..., ради утврђења ништавости и исплате стеченог без основа, вредност предмета спора 2.501,00 динар, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда 11Пж 5378/21 од 03.02.2022. године, у седници већа одржаној 13. јула 2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда 11Пж 5378/21 од 03.02.2022. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Привредног апелационог суда 11Пж 5378/21 од 03.02.2022. године и пресуда Привредног суда у Београду 20П 244/2021 од 08.04.2021. године, тако што се **ОДБИЈА**, као неоснован, тужбени захтев тужиоца Пролеће ДОО Врање да се утврди да је ништава и да не производи правно дејство одредба члана 5. став 5.1. Уговора о дугорочном кредиту кредитна партија број .., закљученог дана 24.06.2014. године, између тужиоца и тужене Комерцијалне банке АД Београд, која гласи: „Корисник кредита се обавезује да пре пуштања кредита у течај, једнократно плати банци накнаду за обраду захтева у висини од 0.50% од одобреног износа кредита,“ да се обавезе тужена да тужиоцу, на име стицања без основа, исплати износ од 2.501,00 динар, са законском затезном каматом почев од 25.06.2014. године до исплате, као и да се обавезе тужена да тужиоцу исплати накнаду на име трошкова парничног поступка са припадајућом законском затезном каматом.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој накнади трошкове целог поступка у износу од 70.800,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема отправка ове пресуде.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду 20П 244/2021 од 08.04.2021. године утврђено је да је ништава и да не производи правно дејство одредба члана 5. став 5.1. Уговора о дугорочном кредиту кредитна партија број .., закљученог дана 24.06.2014. године, између тужиоца и тужене, која гласи: „Корисник кредита се обавезује да пре

пуштања кредита у течај, једнократно плати банци накнаду за обраду захтева у висини од 0.50% од одобреног износа кредита.“; обавезана је тужена да тужиоцу на име стицања без основа исплати износ од 2.501,00 динар, са законском затезном каматом почев од 25.06.2014. године, до исплате и обавезана је тужена да исплати тужиоцу износ од 30.300,00 динара, на име трошкова парничног поступка, са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до коначне исплате.

Пресудом Привредног апелационог суда 11Пж 5378/21 од 03.02.2022. године одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена је првостепена пресуда. Одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је изјавила благовремену ревизију, због погрешне примене материјалног права, са позивом на одредбу члана 404. ЗПП, ради уједначавања судске праксе.

Одлучујући о дозвољености ревизије у смислу члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), Врховни касациони суд је оценио да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији тужене ради уједначавања судске праксе, па је на основу члана 404. став 2. тог закона одлучио као у ставу првом изреке.

Одлучујући о ревизији на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је са туженом банком закључио Уговор о дугорочном кредиту, кредитна партија број .. дана 24.06.2014. године, којим му је одобрен дугорочни кредит за финансирање трајних обртних средстава у износу од 500.000,00 динара. На основу члана 5. став 5.1. Уговора, тужилац је уплатио банци накнаду за обраду захтева у висини од 0.50% од износа одобреног кредита, што чини износ од 2.501,00 динар, што међу парничним странкама није било спорно. Чланом 17. став 17.1. уговора, уговорне стране сагласно су констатовале да је корисник кредита упознат са одредбама Општих услова пословања банке, да их у целости прихвата, а што потврђује потписивањем уговора. Осим тога, парничне стране су уговором констатовале да је исти закључен у складу са Уредбом о условима за субвенционисање камата за одржавање ликвидности и финансирање трајних обртних средстава у 2014. години („Службени гласник РС“ број 52/14 од 15.05.2014. године) и Уговором о регулисању међусобних односа у вези са субвенционисањем камата за кредите за одржавање ликвидности и финансирање трајних обртних средстава у 2014. години, закљученог између Фонда за развој РС и Комерцијалне банке. Уговор је потписан и оверен печатима парничних странака.

На темељу оваквог чињеничног стања, првостепени суд је нашао да тужена банка није доказала да је тужиоцу у предуговорној фази уручила понуду за закључење уговора, нити да је понудом упознала и образложила на јасан и недвосмислен начин

шта чини накнаду за обраду кредитног захтева која пада на терет корисника кредита, у смислу члана 32. Закона о облигационим односима и тачке 12. Одлуке НБС о условима и начину обрачуна ефективне каматне стопе и изгледу и садржини образаца који се уручују кориснику. Првостепени суд налази да су паушални наводи туженог да је тужилац понуду примио, без приложених доказа о достављању и садржини исте. Тужени у прилог својих навода, према навођењу првостепеног суда, није доставио ни преглед обавезних елемената уговора о кредиту, а све и да јесте, исти не би могао представљати доказ да је у фази која је претходила закључењу уговора о кредиту тужилац био упознат са спорном обавезом, будући да се преглед обавезних елемената уручује кориснику приликом закључења уговора о кредиту, сходно важећој Одлуци НБС. Првостепени суд сматра да уговарање накнаде за обраду кредита у једнократном износу и то задржавањем дела средстава из одобреног кредита, а уједно и њиховим укључивањем у ефективну каматну стопу, доводи до неравноправности учесника облигационих односа у корист банке, те банка не може вршити наплату таквих накнада изван обрачуна ефективне каматне стопе, односно у тренутку одобравања кредита. Првостепени суд, такође, налази да одредбе самог уговора не садрже податке о ефективној каматној стопи, односно да је банка накнаду за обраду кредитног захтева исказала кроз ефективну каматну стопу. Из наведених разлога, у смислу члана 103. став 1. и 105. Закона о облигационим односима првостепени суд је нашао да је предметна одредба члана 5. став 5.1. Уговора о дугорочном кредиту од 24.06.2014. одине ништава, па је на основу чланова 104, 210. и 214. Закона о облигационим односима обавезао тужену да тужиоцу врати износ од 2.501,00 динар, са припадајућом законском затезном каматом од 25.04.2014. године, који је на основу ништаве одредбе примила, имајући у виду да је иста несавесна уговорна страна.

Другостепени суд је полазећи од закључка да тужена није доказала да је тужиоца, као корисника кредита, кроз понуду у предуговорној фази упознала са обавезом плаћања предметних трошкова за обраду захтева, да није исказана висина ефективне каматне стопе ни у понуди, ни у уговору, потврдио првостепену пресуду.

Врховни касациони суд не прихвата изнето правно схватање нижестепених судова, јер су погрешно примењене материјалноправне одредбе код одлучивања о апсолутној ништавости спорне уговорне одредбе.

У конкретном случају, обавеза плаћања трошкова обраде кредита прописана спорном уговорном одредбом установљена је у складу са одредбом члана 6. став 3. Уредбе о условима за субвенционисање камата за кредите за одржавање ликвидности и финансирање трајних обртних средстава у 2014. години („Сл. гласник РС“, бр. 52/2014) од 15.05.2014. године. Том одредбом је прописано да једнократна накнада за обраду кредита, коју банка зарачунава корисницима кредита, не може бити виша од 0,5% од износа кредита. Осим тога, у ставу другом истог члана прописано је да је услов за субвенционисање каматне стопе за кредите да камата, која се обрачунава од стране банке кориснику кредита, износи највише 5,45% на годишњем нивоу за кредите у динарима. На тај начин учињена је општа понуда за закључење уговора у предметним кредитним средствима, која у свему испуњава услове прописане одредбом члана 33. Закона о облигационим односима. Услови прописани том Уредбом нису у колизији са правним стандардом, који се тиче савесности и поштења у закључењу уговора о

кредиту. У складу са тако прописаним условима закључен је између парничних странака Уговор о дугорочном кредиту, кредитна партија број .. од дана 24.06.2014. године, у коме је одредбом члана 5. став 5.1. прописана обавеза плаћања једнократне накнаде за обраду захтева у висини од 0.50% од одобреног износа кредита. Стога је ирелевантна чињеница да тужена није доставила тужиоцу посебну понуду, имајући у виду постојање цитиране Уредбе и уговором опредељене услове који су њиме прописани. Осим тога, ефективна каматна стопа не представља основ наплате у њој обухваћених трошкова обраде кредита, како сматрају нижестепени судови, већ се њоме исказују укупне обавезе корисника у односу на накнаде и трошкове, које су настале приликом одобравања кредита и који ће настати у току реализације уговора о кредиту, а који су познати приликом његовог обрачуна.

То су разлози због којих је на темељу одредбе члана 416. став 1. ЗПП ревизија тужене усвојена и побијане нижестепене пресуде преиначене у ставу другом изреке.

Тужена је успела у поступку по ревизији па јој на основу чланова 165. став 2, 153. став 1. и 154. ЗПП припадају тражени трошкови у укупном износу од 70.800,00 динара, досуђени у ставу трећем изреке, и то: на име приступа адвоката на једно одржано рочиште износ од 7.500,00 динара, за састав жалбе износ од 18.000,00 динара и за састав ревизије износ од 18.000,00 динара, све према Адвокатској тарифи важећој у време предузимања парничне радње и опредељеном захтеву. Туженом припадају и износи на име накнаде судских такси на жалбу и одлуку по жалби од по 3.900,00 динара, као и на име таксе на ревизију износ од 7.800,00 динара и одлуку по ревизији износ од 11.700,00 динара, а све у складу са Таксеном Тарифом важећом у време настанка таксене обавезе.

**Председник већа – судија
Бранко Станић,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**